

31.8.5

51a → (משנה ח) 52b (סיום הפרק)

1. כל פטר רחם לכל בשר אשר יקריבו לה' באדם ובבהמה והיה לה' אף פדה תפדה את בכור האדם ואת בכור הבהמה הטמאה תפדה: במדבר יח, טו
2. ופדויו מבין חדש תפדה בערפך כסף חמשת שקלים בשקל הקדש עשרים גרה הוא: במדבר יח, טז
3. ולקחת את המרצע ונתתה באזנו ובדלת והיה לה' עבד עולם ואף לאמתך תעשה כן: דברים טו, יז
4. את זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת במים בימים ובנחלים אתם תאכלו: ויקרא יא, ט
5. ופטר חמור תפדה בשה ואם לא תפדה וערפתו כל בכור בנוד תפדה ולא יראו פני ריגום: שמות לד, כ
6. כי את הבכור בן השנואה יכיר לתת לו פי שניים בכל אשר ימצא לו כי הוא ראשית אנו לו משפט הבכרה: דברים כא, יז
7. והיה הבכור אשר תלד יקום על שם אחיו המת ולא ימחה שמו מישראל: דברים כה, ו
8. וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרור בארץ לכל ישביה יובל הוא תהיה לכם ושבתם איש אל אחוזו ואיש אל משפחתו תשבו: ויקרא כה, י
9. טובה חקמה עם נחלה ויתר לראי השמש: קהלת ז, יא

I כהן to legitimate means of payment to משנה ח

- a Permitted: anything but slaves or land שטרות
  - i Note: הקדש has same rule – may not be redeemed through these three
  - ii Attribution: our משנה does not follow רבי
    - 1 Per: ברייתא רבי – allows everything but שטרות to be used
    - 2 Source(s): vv. 1-2 generate רבוי ומיעוט (רבי) or פרט כלל (חכמים)
      - (a) included (שטרות) – all but one רבוי ומיעוט דבי
      - (b) קרקע::עבדים) מטלטלין – כסף – anything similar to כסף – intrinsic value and
    - 3 Challenge: רבי employs פרט כלל system, per his read of v. 3 (vs. בר יהודה ר' יוסי)
      - (a) Answer: רבי usually employs כ"פ; here, per ר' תדבר"י re: במים במים (v. 4) reads it as ומיעוט רבי
      - (b) כלל ופרט וכלל → פרט (artificially) between them (כללים) when 2 דבנו
- b Therefore: if he writes a שטר that he owes the כהן 5 סלע, he must pay him but his son is still not redeemed
  - i Reason: precaution against people thinking that שטר is valid → if he does pay, son is redeemed מה"ת (עולא)
    - 1 Note: ר"נ identified our תנא as יהודה – but חכמים say that even if he pays – not פדוי – הלכה - פדוי
  - ii If: the כהן chooses to give it back to him as a gift, he may do so
    - 1 Support: תוספתא וי: – if he gave it to 10 כהנים together, or to one in installments, or if the כהן returned it – צא
      - (a) Note: ר"ט used to do return it and was praised; ר' חנינא ר' saw someone who gave it to him waiting to get it back, realized that he never intended to fully give it over and ruled that his son was not פדוי
- c If: he sets aside money for הון פדיון and it is lost, he is responsible to make up for it
  - i Source: v. 1 – יהיה לה' – must get to him and then he will indeed be redeemed – פדה תפדה
    - 1 Note: רשב"ל offered v. 2 (with ערכין) as support; ר' יונתן – v. 5 (comparison with ראייה)
      - (a) Challenge (ר'): the משנה presented a פסוק
      - (b) rather (ר'): our rule is governed by v. 1; ר"ל and ר' יונתן ר' were suggesting sources for משנה – if son died after 30 days, father still liable; ר"ל – from ערכין ר"י – from ראייה (just as יורשין are obligated)

II משנה ט: limitations to בכור's receiving double portion

- a Does not receive double: of mother's estate, of appreciation (after death of father) or of futures to father's estate
  - i Source: v. 6 – לו (father's); – at time of death (not שבח, not ראוי)
- b Same limitations apply to: wife collecting כתובה, daughters collecting support and בנים' collection of brother's estate
  - i Challenge: שמואל ruled that בע"ח collects שבח
    - 1 דבי אבא this is a leniency of כתובה (→ daughters' support, which is תנאי כתובה, take same rule)
  - ii רבנן: reason – he is called "בכור" (v. 7; limitations of בכור apply to him)
    - 1 דבי אבא: this only applies to שבח from death of brother until ייבום; at that point, he sits in lieu of brother (v. 7)
    - 2 דבא: all שבח is excluded; just as בכור has no double before distribution of property – same here
  - iii Note: mention of שבח extends to automatic שבח (e.g. budding); ראוי extends to נכסי אבי אבא (who dies afterwards)

- III י **יובל**: those acquisitions that do/do not revert at **יובל** משנה י
- a **מ"מ**: man's inheritance of his wife, **בכור**'s acquisition of brother's estate (he is called "בכור" [v. 7], gift)
- i *Reason*: תורה only obligated that **מכר** revert; not gift (including **בכור**, per v. 6) nor **ירושה** (and **ירושת הבעל** is **מה"ת**)
- b **חכמים**: gifts are considered like sales (→revert at **יובל**)
- i *Reason*: v. 8 adds (superfluous) **תשובו** – extends to **מתנות**; but **בכור**: **פשוט** – **ירושה** doesn't revert
- c **ד"א**: all of these revert at **יובל**
- i *Reason*: he holds like **רבנן** (in re: **תשובו**) and all of these are **מתנות** (including **בכורה** – v. 7 → **יבם** also reverts)
- 1 *And*: he holds that **ירושת הבעל** is **מד"ס**
- d **ד' יוחנן בן ברוקה**: if someone inherits from his wife, he must return it to her family and discount the sale
- i *Question*: if he holds that **ירושת הבעל** is **מה"ת** – shouldn't revert; if he holds that it is **מד"ס**, no reason to return **דמים**
- 1 *Answer*: he holds that **ירושת הבעל דאורייתא**; case is where his wife bequeathed him a family plot
- (a) *And*: due to **משפחה** **פגם**, we force him to sell it back to the family, per **ברייתא** allowing family to reclaim family plot sold by one member
- (b) *Therefore*: he is paid full amount minus value of her grave (which is his financial responsibility)
- IV **יוחנן ר'**'s ruling about status of inheritance divided among brothers
- a **ד' יוחנן**: they are all considered buyers and the inheritance reverts at **יובל**
- i *Challenge* (**ד' הושעיא**): our **משנה** rules that **בכורה** doesn't revert at **יובל**
- ii *Defense* (**ד' אלעזר**): **אין חזרין** ("don't revert") in our **משנה** means that the percentages aren't annulled, but the essential division is nullified and they redivide
- 1 *Challenge* (**ד' ששת**): shall we infer that those that are "חזרין" mean the percentages are cancelled (and, for instance, the **בכור** won't get a double-portion in the redivision)?
- 2 *Critique* (**ד' רמי בר חמא**): applied v. 9 to **ר"ש** (meaning – he should have the wisdom of the **מימרות** along with the **נחלה** of the **ברייתות**)
- (a) *Background*: **ר' אלעזר בן שמוע** quoting **ר' יוחנן** in **ר' ששת** (or **ר' א"א**'s name) quoting **ר' ששת** (the **משנה** of **ר' אלעזר**) that "חזרין" means that their status is annulled